

Urząd Transportu Kolejowego

<https://utk.gov.pl/pl/aktualnosci/18377,2021-rok-kolei-w-UTK.html>
24.04.2024, 19:03

Strona znajduje się w archiwum.

2021 – rok kolei w UTK

26.01.2022

Rok 2021 był przede wszystkim Europejskim Rokiem Kolei. To także rok największych od lat zmian związanych z nowym prawodawstwem i wprowadzeniem IV pakietu kolejowego. To rok wyjątkowy, wymagający i znaczący dla zmian zachodzących na kolei. Przez cały ten czas Urząd Transportu Kolejowego promował kolej jako bezpieczny, ekologiczny i komfortowy środek transportu.

#EUYEAROFRAIL

Rok 2021 bez wątplenia zapisze się w historii kolei na zawsze. Został on ogłoszony przez Komisję Europejską [Europejskim Rokiem Kolei](#). Jego celem było zachęcanie do podejmowania przez państwa członkowskie, władze regionalne i lokalne oraz inne organizacje wysiłków na rzecz zwiększania udziału kolejowego transportu pasażerskiego i towarowego. Decyzją Ministra Infrastruktury Krajowym Koordynatorem Europejskiego Roku Kolei w Polsce został dr inż. Ignacy Góra, Prezes UTK.

W organizację wydarzeń zaangażowani byli przedstawiciele branży kolejowej, instytucje samorządowe, placówki kulturalno-

oświatowe oraz stowarzyszenia i sympatycy kolei. W celu skutecznej komunikacji działań prowadzonych w ramach projektu przygotowana została strona internetowa - rokkolei.pl. Do [kalendarza inicjatyw ERK](#) zgłoszone zostały 94 projekty.

W ramach [Europejskiego Roku Kolei](#) UTK zorganizował 8 konferencji. Odbływały się one pod wspólnym szyldem - [Ogólnopolskie Forum Kolejowe](#). Każda z nich poruszała istotną dla rozwoju kolei tematykę. Spotkania te cieszyły się dużą popularnością. Łącznie wzięło w nich udział 80 prelegentów z różnych firm i instytucji oraz 2500 słuchaczy.

Powstała także seria filmów poświęconych wybranym zawodom kolejowym, która ma zachęcić młodzież stojącą przed wyborem drogi zawodowej do pracy na kolei. Seria „[Ciekawe zawody kolejowe](#)” składa się z 3 odcinków, które opublikowane zostały na [kanale UTK](#) w serwisie [YouTube](#). Jednocześnie prowadzone były działania informacyjno-promocyjne na portalach społecznościowych: [Facebooku](#), [Instagramie](#), [Twitterze](#) i [LinkedIn](#).

Przygotowana została także kampania medialna. Jednym z jej elementów była produkcja spotów filmowych promujących zawody kolejowe. Obejrzało je ponad pół miliona osób. Prowadzone były także działania w radiu, w najpopularniejszych rozgłośniach - RMF FM, Radio Zet czy Program 1 Polskiego Radia.

Ważnym wydarzeniem w trakcie Europejskiego Roku Kolei były Międzynarodowe Targi Kolejowe TRAKO. W ciągu 4 dni odwiedziło je blisko 23 tysiące osób z 39 krajów. Udział ponad 500 wystawców z całego świata pokazuje, jak ważne jest to wydarzenie dla branży kolejowej. W trakcie Targów UTK zorganizował seminarium i debatę na temat stanu bezpieczeństwa na kolei.

Jednym z najważniejszych wydarzeń związanych z obchodami Europejskiego Roku Kolei był sztandarowy projekt Komisji Europejskiej, czyli przejazd pociągu [Connecting Europe Express](#). Było to niezwykle wydarzenie dla wszystkich uczestników rynku kolejowego w całej Europie. Pociąg wyruszył z Lizbony 2

września i zakończył swoją podróż w Paryżu 7 października. W trakcie przejazdu przez Europę odwiedził 27 państw, w tym Polskę. Zatrzymywał się na 200 dworcach kolejowych, w tym aż na 4 w naszym kraju. [Główne powitanie CEE w Polsce z udziałem Prezesa UTK](#), odbyło się 20 września na Dworcu Centralnym w Warszawie.

Wiosną 2021 r. zaprezentowany został efekt współpracy UTK z Poczta Polska S.A. - seria znaczków pocztowych „[Nowoczesny Tabor Kolejowy](#)” oraz kolekcja unikatowych kart pocztowych i kopert okolicznościowych. Kolejnym interesującym projektem w ramach ERK była gra rodzinna, której celem, oprócz walorów czysto rozrywkowych, jest zapoznanie graczy m.in. ze znakami kolejowymi, rodzajami wagonów czy zawodami kolejowymi.

„Jestem przekonany, że okazja jaką dał nam Europejski Rok Kolei, została dobrze wykorzystana i udało nam się dotrzeć do szerokiego grona odbiorców z jasnym komunikatem: Wybierz kolej!” – podsumowuje dr inż. Ignacy Góra, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego.

W ramach współpracy z IRG-Rail, grupą zrzeszającą niezależnych regulatorów rynku kolejowego, z inicjatywy UTK uchwalona została wspólna rezolucja wspierająca cele Europejskiego Zielonego Ładu promowane w krajach Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Roku Kolei.

Ogrom pracy, pomysłów i wyzwań związanych z koordynacją Europejskiego Roku Kolei został dostrzeżony i doceniony. Railway Biznes Forum oraz redakcja Rynku Kolejowego przyznała [UTK nagrodę specjalną](#) za organizację obchodów Europejskiego Roku Kolei w Polsce, koordynację licznych inicjatyw i projektów, które przełożyły się na zwiększanie świadomości i popularności kolei w Polsce.

POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA

Rok 2021 był czasem ważnych zmian w ustawie o transporcie kolejowym. Nowelizacja ustawy uchwalona w marcu częściowo wdrożyła do prawa krajowego przepisy technicznego filaru [IV pakietu kolejowego](#). Wprowadzone zmiany objęły m. in.

jednolity certyfikat bezpieczeństwa, zezwolenia na wprowadzenie pojazdu do obrotu oraz punkt kompleksowej obsługi (OSS). Zmieniły się także procedury uzyskiwania autoryzacji bezpieczeństwa przez zarządców infrastruktury oraz zasady działania podmiotów odpowiedzialnych za utrzymanie (ECM).

25 marca 2021 r. Prezes UTK wydał pierwszy jednolity certyfikat bezpieczeństwa dla polskiego przewoźnika. Wniosek procedowany był w OSS według nowych zasad wprowadzonych IV pakietem kolejowym. Jednolity certyfikat bezpieczeństwa dla Kolei Śląskich sp. z o.o. to także pierwszy jednolity certyfikat bezpieczeństwa wydany w historii przez Prezesa UTK. Ze względu na to, że certyfikat miał objąć stacje graniczne w Republice Czeskiej, wymagał on szczegółowych uzgodnień z krajowym organem ds. bezpieczeństwa tego kraju.

EGZAMINOWANIE MASZYNISTÓW

Jedną z najistotniejszych zmian w ustawie o transporcie kolejowym było [wprowadzenie państwowego egzaminu](#) na licencję maszynisty i pierwsze świadectwo maszynisty. Prezes UTK będzie przeprowadzał takie egzaminy od 1 stycznia 2023 r. W tym celu powstaje [Centrum Egzaminowania i Monitorowania Maszynistów](#), wyposażone w nowoczesne sale egzaminacyjne oraz symulatory pozwalające na egzaminowanie maszynistów na wszystkie kategorie świadectwa. Projekt „Poprawa bezpieczeństwa kolejowego poprzez budowę Systemu Egzaminowania i Monitorowania Maszynistów” otrzymał dofinansowanie UE w wysokości 39 mln zł.

„Centrum Egzaminowania i Monitorowania Maszynistów to będzie nowa jakość i z pewnością krok ku jeszcze bezpieczniejszej kolei. W sposób bezstronny i innowacyjny na skalę europejską zweryfikujemy wiedzę i umiejętności kandydatów na maszynistów. Wykorzystamy do egzaminowania nowoczesne symulatory” – podkreśla dr inż. Ignacy Góra, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego.

Obok procesu egzaminowania nowym zadaniem Prezesa UTK

stało się monitorowanie kompetencji personelu kolejowego w celu zapewnienia bezpieczeństwa w transporcie kolejowym. Realizacja tego zadania będzie odbywała się w głównej mierze na powstającym obecnie zaawansowanym system informatycznym przeznaczonym do obsługi procesu egzaminowania kandydatów na maszynistów oraz prowadzenia krajowego rejestru maszynistów i prowadzących pojazdy kolejowe. System umożliwi także bezpośrednią, elektroniczną wymianę danych pomiędzy UTK a rynkiem i obywatelami, co znacząco ograniczy obciążenia administracyjne.

ETCS LS

Zmiana procesu egzaminowania kandydatów na maszynistów to nie jedyne działania, mające na celu zmniejszenie liczby zdarzeń, których główną przyczyną jest błąd człowieka. Jedną z pośrednich przyczyn, dla których w Polsce dochodzi do wielu zdarzeń związanych z pominięciem semaforów wskazujących sygnał „Stój”, są ograniczenia obecnie wykorzystywanego systemu zabezpieczenia ruchu, czyli SHP. Problem ten częściowo rozwiąże zabudowa systemu ETCS – do 2050 r. planowane jest wdrożenie ETCS poziomu 1 lub 2 na ok. 42% polskiej sieci kolejowej.

Dzięki działaniom podjętym przez Prezesa UTK, na pozostałej części sieci, na której obecnie nie jest planowane wdrożenie ETCS poziomu 1 lub 2, będzie instalowany ETCS poziomu 1 w wersji Limited Supervision – ograniczonego nadzoru (ETCS L1 LS). Jest to pełnoprawna konfiguracja systemu ETCS, ujęta w TSI Sterowanie i pozwalająca na realizację zadań związanych z interoperacyjnością i bezpieczeństwem jazdy pociągu.

MONITORING PRZEJAZDÓW

Jedną trzecią wszystkich wypadków, jakie mają miejsce w systemie kolejowym, stanowią zdarzenia na przejazdach. Za zdecydowaną większość tych zdarzeń odpowiadają kierowcy samochodów. Najbardziej niebezpieczne są przejazdy kategorii D, wyposażone wyłącznie w tzw. bierne systemy zabezpieczeń, czyli oznakowanie krzyżami św. Andrzeja i znakiem „Stop”.

Z inicjatywy Prezesa UTK rozpoczęto testowanie innowacyjnych systemów monitoringu z automatyczną rejestracją wykroczeń na przejazdach kolejowo-drogowych kategorii D. Systemy te funkcjonują na podobnej zasadzie jak fotoradary – rejestrują przypadki łamania przepisów drogowych przez kierowców. Na przejazdach kategorii D jest to najczęściej niezatrzymanie się przed znakiem „Stop”. System wyposażony jest także w funkcję automatycznego odczytywania numerów tablic rejestracyjnych. W 2021 r. testowano również urządzenia na przejazdach kategorii A. Na takich przejazdach wyposażonych w szlabany, monitoring reagował np. na pieszych omijających rogatki.

UTK dla bezpiecznej kolei

KULTURA BEZPIECZEŃSTWA

Miniony rok miał szczególne znaczenie również z uwagi na jubileusz V-lecia projektu „Deklaracji w sprawie rozwoju kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym”. Prezes UTK wspólnie z Sygnatariuszami Deklaracji szerzy ideę kultury bezpieczeństwa transportu kolejowego nieprzerwanie od 2016 r. Grono Sygnatariuszy liczy obecnie już 243 podmioty.

W grudniu odbyła się V Konferencja Kultury Bezpieczeństwa, podczas której nastąpiło rozstrzygnięcie [Konkursu Kultury Bezpieczeństwa](#). Kapituła Konkursu przyznała 5 nagród w trzech kategoriach oraz 9 wyróżnień. Tradycyjnie wśród wyróżnionych znaleźli się bohaterowie kolei, których postawa i szybka reakcja pozwoliły uratować zdrowie i życie wielu osób. Przyznana została także Nagroda Publiczności oraz nagroda specjalna związana z Europejskim Rokiem Kolei. Podczas Konferencji odbyła się premiera [trzeciego z cyklu filmów kultury bezpieczeństwa](#), który w obrazowy sposób pokazuje do jakich tragedii może doprowadzić lekceważenie zasad bezpieczeństwa. Konferencję wzbogaciła także debata na temat „Rola transportu kolejowego w osiągnięciu neutralności klimatycznej. Gdzie jesteśmy? Dokąd zmierzamy?”

W ramach cyklu debat Europejskiego Roku Kolei odbyło się także [III Forum Kultury Bezpieczeństwa](#). Uczestnicy spotkania

omówili bezpieczeństwo transportu kolejowego przez pryzmat odpowiednio wykwalifikowanej kadry zawodowej. W wydarzeniu online uczestniczyło ponad 450 osób, w tym 200 uczniów ze szkół kształcących przyszłe kadry na kierunkach kolejowych.

W ramach projektu kultury bezpieczeństwa został wydany również „[Magazyn Kultury Bezpieczeństwa](#)”, zawierający 35 artykułów związanych m.in. z bezpieczeństwem ruchu kolejowego, dostępnością usług kolei oraz Europejskim Rokiem Kolei 2021 oraz „[Biuletyn Kultury Bezpieczeństwa](#)”, będący podsumowaniem dotychczasowych działań w ramach projektu.

AKADEMIA BEZPIECZEŃSTWA KOLEJOWEGO (ABK)

W 2021 r. [ABK](#) przeprowadziła 17 szkoleń dla 1 885 przedstawicieli rynku kolejowego. W ramach wewnętrznych szkoleń dla inspektorów zorganizowanych zostało 36 warsztatów. Szkolenia są bezpłatne dla uczestników, a projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności. Do końca II kwartału 2023 r. zostanie przeszkolonych 4 200 przedstawicieli rynku kolejowego.

Wśród wielu tematów szkoleń przeprowadzonych w ramach ABK największym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia dla Komisji Kolejowych i dla audytorów. Dużą liczbę uczestników odnotowano też na warsztatach dla ECM i spotkaniach poświęconych zasadom certyfikacji podmiotów odpowiedzialnych za utrzymanie oraz funkcji utrzymania, przepisom prawa transportu kolejowego na poziomie Unii Europejskiej, eksploatacji i stanowi technicznemu pojazdów kolejowych oraz przewozowi towarów niebezpiecznych.

KAMPANIA KOLEJOWE ABC

W 2021 r. zakończyła się pierwsza odsłona [Kampanii Kolejowe ABC](#) – ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej z zakresu bezpieczeństwa kolejowego skierowanej do dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym oraz ich nauczycieli i wychowawców. Łącznie zostało zorganizowanych ponad 700 lekcji, w których wzięło udział ponad 21 000 dzieci. Podczas

zajęć edukatorzy przekazywali dzieciom wiedzę na temat bezpiecznego poruszania się w pobliżu przejazdów kolejowych, na dworcach oraz w pociągach. Kampania Kolejowe ABC to także ogólnopolska kampania medialna, liczne konkursy i aktywności dla całych rodzin.

Pierwsza edycja Kampanii spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem wśród Polaków. Spoty z nosorożcem Rogatkiem, bohaterem projektu, obejrzało w telewizji ponad 23 mln odbiorców, w kinach – ponad 8 mln widzów, w internecie wyświetlono je ponad 25 mln razy. Powstały pomoce edukacyjne dla nauczycieli oraz liczne materiały dla dzieci. Uczniowie ze szkół podstawowych mogli brać udział w konkursach organizowanych w edukacyjnej aplikacji mobilnej, w których nagrodami były zielone szkoły i miasteczka drogowe z elementami kolejowymi. Wakacje z Kampanią Kolejowe ABC to pikniki edukacyjne dla całych rodzin. Podczas wydarzeń dziesiątki tysięcy dzieci poprzez zabawę zdobywało wiedzę na temat bezpieczeństwa na kolei.

Rozpoczęła się już II edycja projektu Kampania Kolejowe ABC. [Uroczysta inauguracja](#) odbyła się w 2021 r. podczas Międzynarodowych Targów Kolejowych TRAKO w Gdańsku. Podczas konferencji Prezes UTK podpisał porozumienia o współpracy w zakresie promowania bezpieczeństwa z przedstawicielami wszystkich przewoźników pasażerskich oraz Fundacji PKP. Do końca 2023 r. w ramach Kampanii Kolejowe ABC II przeprowadzone zostaną lekcje dla kolejnych 10 tys. dzieci. Zostały również zaplanowane intensywne działania w mediach skierowane nie tylko najmłodszych, ale także dorosłych odbiorców.

Ważne dla rynku i pasażera

OTWARTY DOSTĘP

W 2021 r. Prezes UTK wydał aż 9 decyzji w sprawie przyznania otwartego dostępu i 1 decyzję o umorzeniu postępowania. Wiele decyzji dotyczyło przewozów na trasach międzynarodowych czeskiego przewoźnika RegioJet. Decyzje te

pozwalają na uruchomienie połączeń komercyjnych. Dla wszystkich zainteresowanych powstał też praktyczny [poradnik](#) dotyczący wniosków o otwarty dostęp.

ZGŁOSZENIA PASAŻERSKIE

W 2021 r. do Urzędu Transportu Kolejowego wpłynęło 1 349 zapytań, skarg i wniosków pasażerskich (o 30% więcej niż więcej niż w 2020 r.). Liczba przyjętych zgłoszeń jest analogiczna do tej, którą zanotowano w okresie 2018 – 2019, co świadczy o ponownym zainteresowaniu pasażerów transportem kolejowym na poziomie sprzed pandemii.

Ponadto odebranych zostało aż 2 019 połączeń na infolinii dotyczącej praw pasażerów w transporcie kolejowym – to wynik aż o 34% wyższy niż w roku 2020.

DOSTĘP DO INFRASTRUKTURY KOLEJOWEJ I USŁUGOWEJ

Prezes UTK prowadził działania informacyjne i edukacyjne dotyczące stosowania przepisów krajowych i europejskich, które obejmowały przede wszystkim wyjaśnienia dotyczące stosowania przepisów z zakresu udostępniania obiektów infrastruktury usługowej, w tym punktów zaplecza technicznego. Oprócz publikacji stanowisk i przekazywania pisemnych wyjaśnień, pracownicy UTK brali udział w licznych spotkaniach, w trakcie których przekazywali stanowiska i udzielali wyjaśnień podmiotom rynku kolejowego. Prowadzone były również szerokie konsultacje z podmiotami rynku kolejowego, których celem była diagnoza obecnych problemów oraz określenie kierunków przyszłych działań regulacyjnych.

W 2021 r. Prezes UTK, poprzez działania administracyjne wspierał aplikantów w uzyskaniu zdolności przepustowej również na infrastrukturze dojazdowej do bocznic kolejowych. Ponadto organ podejmował również działania mające na celu uzyskanie przez inwestorów stosownych zezwoleń i umów w celu rozwoju infrastruktury przeładunkowej, a także prowadził działania wspierające funkcjonowanie bocznic kolejowych. Prezes UTK weryfikował także zmiany zasad dostępu do

infrastruktury kolejowej, wprowadzana przez PKP PLK, a także monitorował ich wpływ na rynek.

PORTAL STATYSTYCZNY

Od początku marca 2021 r. działa nowy portal statystyczny UTK „[Dane Kolejowe](https://dane.utk.gov.pl)”, dostępny pod adresem dane.utk.gov.pl. Nowy serwis w przejrzysty sposób prezentuje statystyki rynku kolejowego oraz informacje archiwalne. Zebrane w portalu dane obejmują informacje i statystyki z zakresu m.in. przewozów pasażerskich i towarowych, danych eksploatacyjnych, punktualności, grup towarowych, transportu intermodalnego, zatrudnienia, taboru kolejowego, zdarzeń i wypadków, a nawet kolei wąskotorowych. Serwis zawiera również analizy, raporty tematyczne, sprawozdania i rejestry Prezesa UTK. Dane historyczne (nawet z 2000 r.) zawarte są w edytowalnych plikach do pobrania.

Dodatkowe działania

AKCJA KOLEJOWA KROPLA KRWI

W 2021 r. Urząd Transportu Kolejowego po raz piąty zorganizował akcję [Kolejowa Kropla Krwi](#). Wzięło w niej udział ponad 40 krwiodawców. Krew pobrano od 27 osób. Zebrano ponad 12 litrów życiodajnego płynu. W dotychczasowych edycjach akcji zebrano krew, która może uratować życie ponad 500 osobom.

PIĄTKI Z UTK

UTK to instytucja otwarta. Eksperci urzędu spotykają się z interesariuszami w ramach „Piątków z UTK”. Podczas tych spotkań można omówić zagadnienia związane z całym zakresem działalności UTK, w tym min. dotyczące interpretacji przepisów, nieprawidłowości wykazanych podczas kontroli czy zasad nadzoru nad pracą komisji kolejowych. Z uwagi na sytuację epidemiczną spotkania prowadzone są w formie online także w innych terminach niż zazwyczaj przyjęte. W 2021 r. organizowano 77 spotkań.

SŁOWNIK ŻARGONU KOLEJOWEGO

W 2021 r. Urząd Transportu Kolejowego zaprezentował II wydanie „[Małego słownika żargonu kolejowego](#)”. Jego premiera odbyła się podczas Międzynarodowych Targów Kolejowych TRAKO w Gdańsku. Słownik został wydany po raz pierwszy we wrześniu 2017 r. Dzięki niemu każdy zyskał możliwość zrozumienia języka kolejarzy. Publikacja cieszyła się dużą popularnością, dlatego przygotowano jej drugie wydanie. W zaktualizowanym słowniku wyjaśnionych zostało blisko 300 haseł.

WYRÓŻNIENIE W KPRM ZA WORK-LIFE BALANCE W SŁUŻBIE CYWILNEJ

Działania odpowiedzialne społecznie prowadzone w UTK zostały docenione. Urząd zdobył [wyróżnienie w konkursie](#) na najlepsze praktyki work-life balance w służbie cywilnej. Uroczyste rozstrzygnięcie Konkursu odbyło się w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Wśród 10 projektów finałowych znalazły się inicjatywy Urzędu Transportu Kolejowego - powołanie i działalność Rady Dobroczynności oraz Rzecznika Różnorodności, które otrzymały wyróżnienie w kategorii praktyk w szczególny sposób integrujących pracowników.

ODZNACZENIA PAŃSTWOWE

Docenieni zostali pracownicy urzędu. Medalami za [Długoletnią Służbę](#) odznaczonych zostało 26 pracowników UTK, natomiast medalami „[Zasłużony dla Transportu Rzeczypospolitej Polskiej](#)” oraz „[Zasłużony dla Kolejnictwa](#)” - 9 osób. Ponadto odznaczenia otrzymali również [Wiceprezesi UTK](#), Medal Stulecia Odzyskanej Niepodległości oraz Odznakę Honorową za Zasługi dla Legislacji. Jedna pracowniczka UTK, z rąk Prezydenta RP, Andrzeja Dudy odebrała „Srebrny krzyż za zasługi” za osiągnięcia sportowe oraz promowanie Polski na arenie międzynarodowej.